

REGIONAL SUPPORT OFFICE
THE BALI PROCESS

การทำความเข้าใจ เรื่อง
พิธีสารว่าด้วยการต่อต้าน
การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

UNODC

United Nations Office on Drugs and Crime

กระบวนการบาหลี่ ว่าด้วยการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน การค้ามนุษย์และอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้อง (The Bali Process) จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ.2002 เพื่อเป็นกระบวนการการปรึกษาหารือระดับภูมิภาคโดยสมัครใจ และไม่มีข้อผูกพัน ซึ่งมีรัฐบาลออสเตรเลียและอินโดนีเซียเป็นประธานร่วมกัน และประกอบด้วยสมาชิกกว่า 45 ประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

สอบถามเกี่ยวกับเอกสารนี้ได้ที่สำนักงาน Regional Support Office of the Bali Process (RSO)

Email: info@rso.baliprocess.net

RSO website: <http://www.baliprocess.net/regional-support-office>

ต้นฉบับภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2564

ภาพหน้าปก ©Jo Aigner

การทำความเข้าใจ

เรื่อง

พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

**(Understanding the Smuggling
of Migrants Protocol)**

โดย

Marika McAdam

บทนำ

ทั่วทั้งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก กลุ่มองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime Group) ต่างพากันเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการก่ออาชญากรรม และบั่นทอนประสิทธิภาพของรัฐในการปกป้องเขตแดนด้วยอำนาจอธิปไตยของตน ดังที่ปรากฏว่าการใช้เงินเพื่ออำนวยความสะดวกในการย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ ทำให้ผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานสร้างความอ่อนแอต่อกลไกความยุติธรรมของรัฐ บั่นทอนความรุ่งเรืองของชุมชนและส่งผลกระทบต่อชีวิต และความปลอดภัยของผู้ที่ตกอยู่ในสถานะเปราะบาง ในการประชุมรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ. 2559 เรื่องกระบวนการบาหาลีว่าด้วยการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน การค้ามนุษย์และอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องนั้น บรรดารัฐมนตรีได้แสดงความกังวลอย่างยิ่งเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ที่สร้างผลกำไรจากอาชญากรรมดังกล่าว พร้อมทั้งสนับสนุนให้บรรดาสมาชิกกำหนดให้การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานให้เป็นความผิดอาญา โดยสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค

ในการประชุมระดับรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ. 2561 สมาชิกกระบวนการบาหาลีได้ยืนยันคำปฏิญาณดังกล่าว โดยประกาศสนับสนุนการเพิ่มความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการบาหาลีและกระบวนการปรึกษาหารือระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศอื่น ๆ รวมทั้งอาเซียน ทั้งนี้ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 37 ปี พ.ศ. 2563 บรรดาประเทศสมาชิกอาเซียนสนับสนุนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อแก้ไขปัญหาและปราบปรามการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน โดยผ่านเวทีต่าง ๆ เช่น การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ (SOMTC) และกระบวนการบาหาลี เป็นต้น

สำนักงานสนับสนุนระดับภูมิภาคกระบวนการบาหาลี (RSO) และสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก (United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) Regional Office for Southeast Asia and the Pacific (ROSEAP)) ตระหนักถึงความท้าทายในการดำเนินงาน เพื่อลุล่วงพันธกิจดังกล่าว และมีความยินดีในการนำเสนอเอกสารฉบับนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ทั้งนี้ RSO มีความยินดีที่ได้ร่วมงานกับ UNODC ROSEAP ในฐานะสมาชิกของกระบวนการบาหาลี และเป็นผู้พิทักษ์พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน โดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน)

ด้วยเหตุนี้ เราจึงมั่นใจว่า เอกสารฉบับนี้จะช่วยสนับสนุนบรรดาสมาชิกของกระบวนการบาห์เลียอย่างต่อเนื่อง ในการรับมือ และร่วมมือกัน เพื่อปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

Jake Sharman

ผู้จัดการร่วม RSO

(ออสเตรเลีย)

Jeremy Douglas

ผู้แทนประจำภูมิภาค

UNODC ROSEAP

Dicky Komar

ผู้จัดการร่วม RSO

(อินโดนีเซีย)

สารบัญ

- 1 คำนำ
- 3 การทำความเข้าใจในเรื่องการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
- 6 การทำความเข้าใจกรอบกฎหมายระหว่างประเทศ
- 10 การทำความเข้าใจพันธกรณีภายใต้กรอบกฎหมายระหว่างประเทศ
- 11 การดำเนินคดี (Prosecution)
- 14 การป้องกัน (Prevention)
- 17 การให้ความคุ้มครอง (Protection)
- 19 ความร่วมมือ (Cooperation)
- 23 การทำความเข้าใจเรื่องการเข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
- 25 สรุป
- 26 แหล่งข้อมูลที่แนะนำ
- 29 ภาคผนวก 1 ภาพรวมอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime (UNTOC)) และพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
- 32 ภาคผนวก 2 ความแตกต่างระหว่างการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานและการค้ามนุษย์
- 35 ภาคผนวก 3 รัฐภาคีของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

คำนำ

คำนำ

ประเทศสมาชิกของกระบวนการบาห์ลีเห็นพ้องกันในวงกว้าง ถึงความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน อย่างไรก็ดี บรรดาประเทศสมาชิกทั้งหมดมิใช่ภาคีของกฎหมายระหว่างประเทศที่กำหนดกรอบความร่วมมือดังกล่าว ซึ่งได้แก่ พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน) ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime (UNTOC))¹ ทั้งนี้ปรากฏว่ามีเพียงครั้งหนึ่ง (22 ประเทศจากกว่า 45 ประเทศสมาชิกของกระบวนการบาห์ลี) เท่านั้นที่เป็นภาคีของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ถึงแม้ว่าเกือบทุกประเทศจะเป็นภาคี UNTOC (ภาคผนวก 3) การที่ประเทศส่วนใหญ่ยังมิได้เข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานนั้นอยู่ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เป็นเหตุให้ภูมิภาคนี้ต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในการให้ความร่วมมือกับนานาชาติในความพยายามที่จะเพิกถอนสถานะลายนวลพินิจของอาชญากร

ประเทศที่เข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานได้รับประโยชน์หลายประการ นอกจากการเข้าร่วมกับสังคมชุมชนระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับกรอบความร่วมมือในการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และกำจัดที่หลบหนีความผิดของอาชญากรข้ามชาติคือพันธกิจสำคัญ การส่งเสริมความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานนี้ ยังทำให้พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานช่วยเสริมสร้างความสามารถในการร่วมมือกันตลอดเส้นทางลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน นอกจากนี้การแบ่งปันความเข้าใจระหว่างกันยังช่วยปรับปรุงข้อมูล เพื่อให้เห็นภาพรวมของปัญหาที่แม่นยำยิ่งขึ้นทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค เพื่อนำไปสู่แนวทางแก้ไขปัญหาการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยมีข้อมูลหรือหลักฐานอ้างอิง

อีกเหตุผลหนึ่งที่หลายประเทศเข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน คือโอกาสในการดำรงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยด้วยการปราบปรามอาชญากรรมที่แสวงหาประโยชน์จากการลักลอบเข้าออกชายแดนโดยผิดกฎหมาย และการขยายตัวขององค์กรอาชญากรรมซึ่งขัดต่อผลประโยชน์ของรัฐ มีความสอดคล้องกับการมุ่งเน้นสร้างความร่วมมือของกระบวนการบาห์ลี โดยอยู่บนฐานแห่งความตระหนักที่ว่า แต่ละประเทศต่างมีสิทธิอธิปไตย และฐานประโยชน์อันชอบธรรม (Legitimate interests) ในการออกและบังคับใช้กฎหมายของตน เพื่อแก้ปัญหาลักลอบขนผู้

---

¹ พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะของ GA Res 55/25 UNGAOR UNDOC A/45/49 annex II (The Smuggling Protocol) ณ สิ้นปี พ.ศ. 2563 มีประเทศภาคีของ UNTOC รวม 190 ประเทศ และมีประเทศภาคีของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานรวม 150 ประเทศ

โยกย้ายถิ่นฐาน² ซึ่งแต่ละประเทศสมาชิกของกระบวนการบาห์ลีอยู่ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินการดังกล่าว บางประเทศที่เข้าร่วมเป็นภาคีแล้ว แต่ยังไม่ได้ใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ในขณะที่ประเทศอื่นซึ่งยังไม่ได้เป็นภาคีของพิธีสารได้ดำเนินการที่สอดคล้องกับความจำเป็นของตนเองแล้ว

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นสำหรับผู้บัญญัติกฎหมาย ผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในบรรดาประเทศสมาชิกของกระบวนการบาห์ลีและประเทศอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานไม่ว่าจะประเทศนั้น ๆ จะเป็นภาคีของพิธีสารดังกล่าวหรือไม่ โดยไม่คำนึงถึงความก้าวหน้าในความพยายามที่จะต่อต้านและป้องกันการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

---

² กระบวนการบาห์ลี ว่าด้วยการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน การค้ามนุษย์และอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้อง ที่ “การประชุมรัฐมนตรีระดับภูมิภาคครั้งแรก ว่าด้วยการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน การค้ามนุษย์และอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้อง ” (กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545)

© Jo Aigner

การทำความเข้าใจในเรื่องการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

“การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน” (smuggling of migrants หรือ people smuggling หรือ migrant smuggling หรือ human smuggling) เป็นอาชญากรรมเพื่อแสวงผลประโยชน์ทางวัตถุ โดยการจัดให้บุคคลเข้าประเทศโดยผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและมนุษย์ พร้อมทั้งส่งเสริมและนำมาซึ่งความไร้เสถียรภาพและการคอร์รัปชัน ทั้งนี้ในบรรดาประเทศสมาชิกของกระบวนการบาห์ลี องค์การอาชญากรรมต่างได้ประโยชน์จากช่องว่างระหว่างความต้องการย้ายถิ่นของมนุษย์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่น นโยบายที่ไม่ตอบสนองความต้องการดังกล่าว เพื่อแสวงกำไรจากการให้ความช่วยเหลือในการหลบหนีจากการควบคุมการเข้าออกชายแดน โดยสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ได้ประมาณการว่าผลประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมายซึ่งผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานได้รับนั้นอาจสูงถึง 7 พันล้านเหรียญสหรัฐต่อปี โดยที่อาชญากรรมนั้นยังคงดำเนินต่อไป โดยที่ผู้กระทำความผิดไม่ได้รับการลงโทษ³ การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ยังคงเป็นอาชญากรรมที่มีความเสี่ยงต่ำแต่ผู้กระทำความผิดได้ผลประโยชน์สูง เนื่องจากยังไม่มี การรับมือและร่วมมือกันอย่างเพียงพอตาม

³ The United Nations Office on Drugs and Crime ประเมินว่าเพียงในปี พ.ศ. 2559 ปีเดียว ผู้ลักลอบนำผู้ย้ายถิ่นเข้าเมืองได้กำไรสูงถึง 7 พันเหรียญสหรัฐ จากจำนวนคน 2.5 ล้าน ดูเอกสาร UNODC Global Study on Smuggling of Migrants 2018 (UNODC,2018) 5

เส้นทางการลักลอบ นอกจากนี้อุปสรรคต่อการรับมือยังมีสาเหตุมาจากการตีความที่ผิดว่าเป็นการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่น แม้ว่าบ่อยครั้งที่การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานมีการข้ามนุชย์เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานและการข้ามนุชย์นั้นแตกต่างกัน และอยู่ภายใต้คนละพิธีสารเสริมอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (UNTOC) ที่แยกจากกัน (ดู Annex 2)

ภาพรวม : การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

ตามคำนิยามการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน “การจัดการเพื่อที่จะได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือวัตถุทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ด้วยการนำบุคคลเข้ามายังรัฐภาคีโดยผิดกฎหมาย และบุคคลดังกล่าวมิได้ถือสัญชาติหรือมีถิ่นที่อยู่ถาวรในรัฐภาคีนั้น” (พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ข้อ 3 (a)) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน คือ อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร โดยผู้กระทำความผิดอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลหนึ่งในการข้ามพรมแดนอย่างผิดกฎหมายเพื่อผลประโยชน์ โดยที่ผู้ที่ให้บริการลักลอบข้ามพรมแดนดังกล่าว อาจเป็นผู้อพยพ ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย หรือบุคคลอื่นใด นอกจากนี้เป็นที่รู้กันดีว่า อาชญากรซึ่งรวมถึงนักรบก่อการร้ายต่างชาติเป็นอีกกลุ่มบุคคลหนึ่งที่ให้บริการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ทั้งนี้ผู้โยกย้ายถิ่นฐานไม่ใช่ “ผู้เสียหาย” อาชญากรรมการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน แต่อาจตกเป็นผู้เสียหายจากอาชญากรรมอื่นๆ ในระหว่างการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานได้ ซึ่งรวมถึงอาชญากรรมที่ร้ายแรง เช่น การข้ามนุชย์ การถูกทำร้าย และการข่มขืน

ตาราง 1: ตารางแสดงการเปรียบเทียบระหว่างความเชื่อและความจริง เรื่องการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

ความเชื่อที่สืบทอดมา	ความจริงที่เกิดขึ้น
“ผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานมักกระทำรุนแรงและทารุณกรรมต่อผู้โยกย้ายถิ่นที่ตนลักลอบพามา”	ผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานบางคนกระทำการรุนแรงอย่างยิ่ง โดยกระทำทารุณกรรมต่อผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (อาทิ ทางร่างกายและทางเพศ รวมทั้งข่มขืน) อีกทั้งยังแสวงหาประโยชน์ระหว่างเส้นทางการลักลอบเข้าเมือง แม้กระทั่งลงมือสังหารผู้โยกย้ายถิ่นฐาน อย่างไรก็ตาม มิใช่ว่าผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทุกคนจะกระทำการรุนแรงและทารุณกรรม บางคนอาจให้บริการกับผู้โยกย้ายถิ่นฐานตามคำสัญญาและนำส่งถึงปลายทางอย่างปลอดภัย โดยปราศจากการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง
“การถูกลักลอบขนเป็นอันตรายเสมอสำหรับผู้โยกย้ายถิ่นฐาน”	อาจเกิดอันตรายในระหว่างการเดินทางหากวิธีการปฏิบัติงานของผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ทำให้ชีวิตและความปลอดภัยของผู้โยกย้ายถิ่นฐานตกอยู่ในอันตรายหรือเป็นการกระทำโดยไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ซึ่งกฎหมายระหว่างประเทศถือว่า สถานการณ์ดังกล่าวเป็น “สถานการณ์ที่รุนแรงในการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน” (พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานข้อ 6 (3)) โดยในสถานการณ์ที่รุนแรงอาจนำไปสู่การเสียชีวิต แต่ในกรณีอื่น ๆ ผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน อาจจัดหาหนทางที่ปลอดภัยกว่าและเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการย้ายถิ่นฐานแบบปกติ ด้วยเหตุนี้ความพยายามในการเดินทางข้ามพรมแดนบางเส้นทางด้วยตนเอง จึงอาจเป็นอันตรายต่อผู้โยกย้ายถิ่นฐานมากกว่าและผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานสามารถช่วยลดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงนั้นได้
“ผู้โยกย้ายถิ่นฐาน เป็นผู้ย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ” (Irregular migrants)	มีคนหลากหลายที่ใช้บริการของผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน บางคนเป็นผู้แสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ต้องการไปยังประเทศอื่นด้วยวิธีการที่ไม่ปกติ บางคนอาจเป็นอาชญากร รวมทั้งนักรบก่อการร้ายต่างชาติใช้บริการของผู้ลักลอบ เพื่อหลีกเลี่ยงการติดตามตัวของเจ้าหน้าที่ และยังมีอีกหลายกรณี ที่ผู้ใช้บริการคือผู้แสวงหาที่ลี้ภัย โดยจ่ายเงินเพื่อการถูกลักลอบขนเพื่อเข้าสู่ระบบขอลี้ภัย
“ผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้ข้ามแดนโดยผิดกฎหมาย เพื่อเหตุผลด้านมนุษยธรรม คือ ผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน”	แรงจูงใจของผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน คือ ผลประโยชน์ทางการเงินหรือวัตถุประสงค์อื่นใด ดังนั้นบุคคลใดก็ตามที่ลักลอบนำอีกบุคคลหนึ่งเข้าเมืองด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรม จึงไม่ใช่ผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน นอกเสียจากบุคคลนั้นแสวงหาผลประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว ในกรณีที่บุคคลหนึ่งกระทำการด้วยเหตุผลด้านมนุษยธรรมเท่านั้น ไม่ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

© Jo Aigner

การทำความเข้าใจกรอบกฎหมายระหว่างประเทศ

ในการประชุมระดับรัฐมนตรีครั้งที่ 6 ของกระบวนการบาห์ลีว่าด้วยการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน การค้ามนุษย์และอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนที่เข้าร่วมประชุมต่างสนับสนุนให้สมาชิกกระบวนการบาห์ลีกำหนดให้ การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดอาญา โดยสอดคล้องกับกฎหมายและตราสารระหว่างประเทศและภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง⁴ โดยกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน คือพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน) ซึ่งเป็นพิธีสารเสริมของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (UNTOC) นอกเหนือจากพิธีสารเสริมอีกสองฉบับ ได้แก่ พิธีสารว่าด้วยต่อต้านการค้ามนุษย์ และพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบการผลิตและค้าอาวุธโดยผิดกฎหมาย โดยที่รัฐไม่สามารถเข้าเป็นภาคีของพิธีสารเหล่านี้ได้ หากมิได้เป็นภาคีของ UNTOC ทั้งนี้ เกือบทุกประเทศสมาชิกของกระบวนการบาห์ลีได้ให้สัตยาบันต่อ UNTOC พร้อมแสดงเจตนารมณ์ที่จะสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อเผชิญหน้ากับ

⁴ การประชุมระดับรัฐมนตรีครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2559 ที่บาห์ลี เรื่อง Bali Declaration on People Smuggling, Trafficking in Persons and Related Transnational Crime ดูเอกสารประกอบเรื่อง Policy Guide on Criminalizing Migrant Smuggling (Bali Process, 2014)

อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร และยังให้ความสำคัญต่อโอกาสในการสร้างและขยายเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเพิกถอนสถานะลายนวลพ้นผิดขององค์กรอาชญากรรม

วัตถุประสงค์ของ UNTOC และพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานคืออะไร

วัตถุประสงค์ของ UNTOC คือ “เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น” (UNTOC ข้อ 1) โดยการกำหนดกรอบว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (ข้อ 16) การโอนตัวนักโทษ (ข้อ 17) ความร่วมมือทางอาญา (ข้อ 18) การสอบสวนร่วม (ข้อ 19) การโอนคดีอาญา (ข้อ 21) และความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย (ข้อ 27) ดังนั้นภายใต้กรอบเพื่อความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา วัตถุประสงค์ของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน คือการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ตามคำนิยามในพิธีสาร และการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวพร้อมกับการคุ้มครองสิทธิของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานข้อ 2)

วัตถุประสงค์ของ UNTOC และพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

วัตถุประสงค์ของ UNTOC

“...เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น” (UNTOC ข้อ 1)

วัตถุประสงค์ของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

“...เพื่อป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิกเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามดังกล่าว พร้อมทั้งคุ้มครองสิทธิของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน”

ใครคือเป้าหมายของ UNTOC และพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานมิได้ดำเนินการโดยลำพัง หากแต่ต้องใช้ให้สอดคล้องกับ UNTOC กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ UNTOC จะต้องนำมาบังคับใช้กับความผิดในพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน โดยที่ต้องตีความพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของ UNTOC (UNTOC ข้อ 37 (4) และพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ข้อ 1) ความเชื่อมโยงระหว่าง UNTOC และพิธีสารดังกล่าวยืนยันว่า เป้าหมายของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานคือผู้ก่ออาชญากรรมข้ามชาติที่ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเพื่อผลประโยชน์ใด โดยมีได้มุ่งประสงค์ต่อผู้โยกย้ายถิ่นฐานหรือผู้อำนวยการความสะดวกในการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายด้วยเหตุผลอื่นใด นอกเหนือจากผลประโยชน์ทางการเงินหรือวัตถุประสงค์อื่น⁵ โดยแท้จริงแล้ว พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานจะมีส่วนเกี่ยวข้องเฉพาะในกรณีที่มีลักษณะข้ามชาติ และมีกลุ่มองค์กรอาชญากรรมเข้ามาเกี่ยวข้องเท่านั้น (พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ข้อ 4)⁶ ดังนั้นอาชญากรรมในการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน จะเกิดขึ้นต่อเมื่อเป็นการกระทำโดยเจตนา

⁵ “กลุ่มองค์กรอาชญากรรม (Organized criminal group)” คือ “กลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งร่วมกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ดำรงอยู่มาเป็นระยะหนึ่ง มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายในการกระทำอาชญากรรมร้ายแรงหนึ่งอย่างหรือมากกว่า หรือในการกระทำความผิดตามอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือทางวัตถุประสงค์อื่น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม” (อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ข้อ 2(a))

⁶ อย่างไรก็ตาม การกำหนดกฎหมายภายใน ไม่ควรกำหนดการพิสูจน์ให้โทษที่ต้องพิสูจน์ว่าการกระทำดังกล่าว “มีลักษณะข้ามชาติ” หรือมีความเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมหรือไม่ เพื่อเป็นองค์ประกอบความผิดของการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานและลงโทษผู้กระทำความผิด (ข้อ 34 (2) UNTOC) อ่านเพิ่มเติมเรื่อง ขอบเขตการบังคับใช้พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน จาก

หมายถึงมีเจตนาที่จะจัดทำให้ผู้อื่นบุคคลหนึ่งเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และมีเจตนาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินหรือทางวัตถุอื่นใดจากการดำเนินการนั้น

ความสำคัญของ “ผลประโยชน์ทางการเงินหรือวัตถุ” ของความผิดลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

วัตถุประสงค์ของอาชญากรรมลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน คือ “ผลประโยชน์ทางการเงินหรือวัตถุอื่นใด” ซึ่งอาจหมายถึงผลประโยชน์หรือการได้มาซึ่งวัตถุใด ๆ ผู้ร่างพิธีสารได้รวมองค์ประกอบดังกล่าว เพื่อให้ครอบคลุมถึงกิจกรรมที่องค์กรอาชญากรรมดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ โดยไม่รวมถึงการกระทำของผู้ที่ช่วยเหลือผู้โยกย้ายถิ่นฐานด้วยเหตุผลทางมนุษยธรรม หรือเพราะมีความสัมพันธ์ทางครอบครัว ทั้งนี้ “ผลประโยชน์ทางการเงินหรือวัตถุอื่นใด” นับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในคำนิยามของ “การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน” ในกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งมิได้ครอบคลุมเพียงเพื่อเป็นวัตถุประสงค์ ว่าด้วยการกระทำความผิดโดยการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานข้อ 3) แต่ยังเป็นองค์ประกอบความผิดในการกำหนดให้การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดอาญา (พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานข้อ 6) และเป็นส่วนหนึ่งของคำนิยามว่าด้วยกลุ่มองค์กรอาชญากรรม (UNTOC, ข้อ 2)⁷

ความเชื่อมโยงระหว่างพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน กับกฎหมายระหว่างประเทศฉบับอื่น ในบริบทนี้ พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานมิได้ขัดขวางบทบาทของกฎหมายระหว่างประเทศอื่นใด ไม่ว่ารัฐจะเป็นภาคีของกฎหมายดังกล่าวหรือไม่ รวมทั้งมิได้สร้างพันธกรณีใหม่ภายใต้กฎหมายอื่นใด หรือกำหนดให้รัฐดังกล่าวเข้าร่วมเป็นภาคีของตน ดังที่ปรากฏชัดเจนในข้อ 19 (1) ของ พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานว่า

“

ไม่มีความใดในพิธีสารนี้จะกระทบถึงสิทธิ พันธกรณีและความรับผิดชอบอื่น ๆ ของรัฐ และปัจเจกชนภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพันธกรณีตามอนุสัญญาปี ค.ศ. 1951 และพิธีสารปี ค.ศ. 1967 ว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัยและหลักการหลักการห้ามผลักดันกลับ (Non-refoulement)

”

Legislative guides for the implementation of the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols thereto (UNODC, 2004) 332-334

⁷ ดูเพิ่มเติมใน Issue Paper: The Concept of ‘Financial or other material benefit’ in the Smuggling of Migrants Protocol (UNODC, 2017)

การทำความเข้าใจพันธกรณีภายใต้กรอบกฎหมายระหว่างประเทศ

บทนี้กล่าวถึงข้อกำหนดของ UNTOC และพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวไว้ว่า เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร ในการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ส่งเสริมความร่วมมือในเรื่องดังกล่าว และคุ้มครองสิทธิของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (UNTOC ข้อ 1 และพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ข้อ 2)

การดำเนินคดี (Prosecution)

UNTOC มีข้อกำหนดเรื่องการกำหนดให้การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดอาญา โดยกำหนดให้รัฐภาคีของ UNTOC มีพันธกรณีในการกำหนดให้เป็นความผิดอาญาไว้ในกฎหมายภายใน โดยรวมถึง

- การมีส่วนร่วม ในกลุ่มองค์กรอาชญากรรม (ข้อ 5)
- การฟอกเงิน (ข้อ 6)
- การคอร์รัปชัน (ข้อ 8)
- การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม (ข้อ 23)

นอกจากนี้ รัฐภาคีจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีพิจารณาตามความจำเป็นและแก้ไขกฎหมาย เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญาต่อความผิดดังกล่าว โดยรวมถึงการกำหนดให้มี

- ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล (ข้อ 10)
- การลงโทษ ที่เหมาะสมกับความรุนแรงของความผิด (ข้อ 11)
- การบ่งชี้ ติดตาม อาศัยหรือยึดทรัพย์ และยึดผลกำไรจากการก่ออาชญากรรม และทรัพย์สินอื่น ๆ (ข้อ 12)
- เขตอำนาจศาล เห็นอกการกระทำความผิด (ข้อ 15)

นอกเหนือจากการดำเนินการดังกล่าวแล้ว ยังมีการใช้เทคนิคพิเศษในการสอบสวน คือการจัดส่งภายใต้การควบคุม (Controlled Delivery) การตรวจสอบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Surveillance) และการปฏิบัติการลับ (Undercover Operations) (ข้อ 20) หากระบบกฎหมายของรัฐอนุญาตให้ทำได้

แนวนโยบายในการ
กำหนดให้การลักลอบขนผู้
โยกย้ายถิ่นฐานเป็นความผิด
อาญา (Bali Process, 2014)
ได้กำหนดข้อปฏิบัติทาง
กฎหมายไว้อย่างชัดเจนในเรื่อง
การกำหนดให้การลักลอบขนผู้
โยกย้ายถิ่นฐานเป็นความผิด
อาญาโดยสอดคล้องกับพิธีสาร
ว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบ
ขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานและ
UNTOC

การกำหนดให้การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดอาญาในพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ตามความในข้อ 6 ของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานจะต้องกำหนดการกระทำเหล่านี้เป็นความผิดอาญา

- การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ตามข้อ 3 หมายถึง “การจัดหาเพื่อที่จะได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือวัตถุทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยการนำบุคคลเข้ามายังรัฐภาคีโดยผิดกฎหมาย และบุคคลดังกล่าวมิได้ถือสัญชาติ หรือมีถิ่นที่อยู่ถาวรในรัฐภาคีนั้น”
- การผลิต การจัดหา การให้ หรือการครอบครอง เอกสารการเดินทางหรือเอกสารประจำตัวปลอม เพื่อจุดมุ่งหมายในการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (ข้อ 6 (1) (b))
- ดำเนินการเพื่อให้สามารถอยู่โดยผิดกฎหมาย แก่บุคคลซึ่งไม่มีสิทธิที่จะอยู่ในประเทศ โดยเป็นการกระทำในลักษณะข้ามชาติ เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ทางการเงิน หรือวัตถุอื่นใด (ข้อ 6 (1) (c))
- จัดการ สังหาร มีส่วนร่วม ในฐานะผู้สมคบหรือพยายามกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้างต้น (ข้อ 6 (2))

ยิ่งกว่านั้น พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานยังกำหนดให้รัฐสมาชิกนำกฎหมายและมาตรการอื่น (ตามระบบกฎหมายของตน) มาบังคับใช้ในสถานการณ์ที่รุนแรง ซึ่งเป็นอันตราย หรืออาจเป็นอันตรายต่อชีวิต หรือความปลอดภัยของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน หรือเป็นการกระทำโดยไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรี โดยรวมถึงการแสวงหาประโยชน์ด้วย (ข้อ 6 (3))

© UNODC Regional Office for Southeast Asia and the Pacific

การไม่กำหนดให้ผู้โยกย้ายถิ่นฐานมีความผิดทางอาญาเพราะถูกลักลอบขน

เป้าหมายในการสอบสวนและดำเนินคดีของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานคือ สมาชิกขององค์กรอาชญากรรม ผู้แสวงหาประโยชน์จากการลักลอบนำบุคคลอื่นเข้าเมือง โดยไม่เกี่ยวข้องกับกาปฏิบัติตามกฎหมายหรือผิดกฎหมายของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และไม่ได้สร้างพื้นฐานใด ๆ เพื่อกำหนดให้ผู้โยกย้ายถิ่นฐานมีความผิดทางอาญา ดังที่ปรากฏโดยชัดเจนในข้อ 5 ว่า “ผู้โยกย้ายถิ่นฐานไม่ต้องรับผิดทางอาญาภายใต้พิธีสารเนื่องจากตนเป็นผู้ถูกระทำจากการกระทำดังกล่าว” ในขณะเดียวกัน พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ก็มีได้ห้ามมิให้ดำเนินการตามมาตรการลงโทษการกระทำอื่น ซึ่งอาจเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายภายใน (ข้อ 6 (4)) ทั้งนี้หมายถึงว่า แม้ผู้โยกย้ายถิ่นฐานจะไม่ถูกลงโทษทางอาญาเนื่องจากการถูกลักลอบขนตามพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (ข้อ 5) แต่ก็ยังคงต้องรับผิดชอบในการกระทำผิดอื่นใดตามกฎหมายภายใน รวมทั้งการเข้าเมืองและอยู่โดยผิดกฎหมาย (ข้อ 6 (4))

ข้อเท็จจริงที่ว่า พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ไม่ได้บัญญัติให้ต้องกำหนดให้ผู้โยกย้ายถิ่นฐานมีความผิดทางอาญาเนื่องจากการถูกลักลอบขน แต่ก็ไม่ได้ห้ามมิให้รัฐเอาผิดต่อผู้โยกย้ายถิ่นฐานในความผิดอื่นใด ตามกฎหมายของตนนั้น มีการกล่าวไว้ในข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบและปกติ (The Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration) ว่า “เราถือเป็นพันธกรณีที่จะสร้างความมั่นใจว่า ผู้โยกย้ายถิ่นฐานจะไม่ต้องรับผิดทางอาญาจากการตกเป็นผู้ถูกระทำในการลักลอบขน ถึงแม้ว่าอาจจะต้องรับผิดทางอาญาเนื่องจากกระทำความผิดกฎหมายภายในอื่น ๆ (วัตถุประสงค์ข้อ 9 ย่อหน้าที่ 25)

พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานมีความเป็นกลางในกรณีที่ว่า ผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่ย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติจะถูกดำเนินคดี เพราะการกระทำผิดอย่างอื่นหรือไม่ ทั้งนี้รัฐอาจต้องการพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการเอาผิดผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ต่อความพยายามในการป้องกันและปราบปรามกับการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน อย่างไรก็ตาม การเอาผิดผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ (Irregular migrants) ดังกล่าวอาจเสี่ยงต่อความสามารถของรัฐในการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พันธกรณีในการดำเนินคดี อาจทำให้คดีเกี่ยวกับผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ลักลอบซ่อนแอบ ในกรณีที่ถูกลักลอบอาจเป็นพยาน (ซึ่งการให้ปากคำมักเป็นหลักฐานสำคัญ) ถูกจับกุมหรือเนรเทศ อันเป็นผลให้บุคคลดังกล่าวไม่สามารถให้ความร่วมมือในกระบวนการสอบสวน และการดำเนินคดีเพื่อเอาผิดผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

พันธกรณีในการป้องกัน ในกรณีที่ผู้โยกย้ายถิ่นฐานคือเป้าหมายของการดำเนินคดีอาญา ผู้ลักลอบอาจกระทำความผิดซ้ำ โดยการลักลอบนำผู้โยกย้ายถิ่นฐานคนอื่น ๆ เข้าเมืองอีก อีกทั้งยังได้รับประโยชน์และลดความเสี่ยงต่อการถูกสกัดกั้นเนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญกับการสืบสวนติดตามผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

พันธกรณีในการให้ความคุ้มครอง ในกรณีที่ผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่ถูกลักลอบนำตัวเข้าเมือง ถูกจับและเนรเทศ อาจมีการไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีในการคุ้มครอง หากบุคคลที่อยู่ในกลุ่มผู้โยกย้ายถิ่นฐานเป็นผู้ที่ต้องได้รับความคุ้มครอง (รวมทั้งผู้แสวงหาที่ลี้ภัยและผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์) มิได้ถูกคัดแยกจากผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

© Jo Aigner

การป้องกัน (Prevention)

ข้อกำหนดเพื่อการป้องกันใน **UNTOC** ข้อ 31 ของ UNTOC กำหนดให้รัฐภาคี ดำเนินการให้มีมาตรการด้านกฎหมาย การบริหาร หรือมาตรการอื่นใดที่เหมาะสม เพื่อป้องกันกลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงการดำเนินการดังต่อไปนี้

- เสริมสร้าง ความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย พนักงานอัยการ และหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- พัฒนามาตรฐานและระเบียบปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้อง
- ป้องกันการใช้ กระบวนการจัดซื้อจัดหาในทางที่ผิดโดยกลุ่มอาชญากร
- ป้องกันการใช้ นิติบุคคล ในทางที่ผิด โดยองค์กรอาชญากรรม รวมถึงการจัดทำทะเบียนประวัติของนิติบุคคล การกำหนดให้ผู้ต้องคำพิพากษาขาดคุณสมบัติในการเป็นกรรมการบริหารของนิติบุคคล การนำบุคคลผู้กระทำผิดตามกฎหมาย UNTOC กลับเข้าสู่สังคม ประเมินข้อกำหนดตามกฎหมายโดยสม่ำเสมอ และบริหารจัดการเพื่อตรวจหาความเสี่ยงในการถูกกลุ่มองค์กรอาชญากรรมนำไปใช้ในทางที่ผิด
- ส่งเสริมความตระหนักของสาธารณะ (Public awareness) เรื่องความเสี่ยงจากอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กรและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสาธารณะ ในการป้องกันอาชญากรรม

รัฐภาคีต้องร่วมมือระหว่างกัน กับองค์กรระหว่างประเทศและภูมิภาคที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามมาตรการเหล่านี้เพื่อป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ทั้งนี้ บางมาตรการอาจประกอบด้วยโครงการที่หลีกเลี่ยงสถานการณ์อันเป็นเหตุให้กลุ่มคนชายขอบตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่ออาชญากรรมข้ามชาติซึ่งจัดตั้งในลักษณะองค์กร

ข้อกำหนดเพื่อการป้องกันในพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน พันธกรณีเพื่อปฏิบัติตามมาตรการ เพื่อการป้องกันตามพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (ซึ่งต้องตีความร่วมกับข้อกำหนดของ UNTOC) ซึ่งประกอบด้วยมาตรการเพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- แลกเปลี่ยนข้อมูล ตามที่กำหนดกับรัฐภาคีอื่นๆ (ข้อ 10)
- ป้องกันและตรวจจับการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ณ ชายแดน โดยการควบคุมชายแดนและกำหนดให้มีมีการตรวจสอบเอกสารการเดินทางของผู้ขนส่ง (ข้อ 11)
- คุณภาพและความมั่นคงของเอกสารเดินทางหรือเอกสารประจำตัว (ข้อ 12)
- การยืนยันความชอบด้วยกฎหมาย และความสมบูรณ์ตามกฎหมายของเอกสารการเดินทางหรือเอกสารประจำตัว (ข้อ 13)
- การฝึกอบรมและความร่วมมือเฉพาะด้าน เพื่อป้องกันการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมต่อผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (ข้อ 14)
- การรณรงค์ด้านข่าวสารและโครงการเพื่อการพัฒนา เพื่อแก้ปัญหาจากสาเหตุด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความยากจนและการด้อยพัฒนา (ข้อ 15)

© UNODC Regional Office for Southeast Asia and the Pacific

การป้องกันอาชญากรรมเป็นเพียงองค์ประกอบเดียวในการป้องกันการลักลอบผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน มิใช่ตราสารว่าด้วยการย้ายถิ่นฐาน และไม่ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติของรัฐในการบริหารจัดการเรื่องการย้ายถิ่นฐาน แต่กล่าวชัดเจนถึงการเคารพอำนาจอธิปไตยของรัฐ (UNTOC, ข้อ 4) อย่างไรก็ตาม ในอารัมภบท (Preamble) ระบุถึงความจำเป็นที่จะต้องแก้ปัญหาที่เป็นต้นเหตุสำคัญของการย้ายถิ่น และแสวงหาประโยชน์สูงสุดจากการย้ายถิ่นเพื่อการพัฒนา นอกจากนี้ยังมุ่งหมายให้บรรดารัฐสมาชิกเสริมศักยภาพในการควบคุมชายแดนเพื่อป้องกันการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน โดยปราศจากอคติใดต่อพันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยการย้ายถิ่นฐานโดยเสรีของบุคคล (ข้อ 11)

ทั้งนี้ กระบวนการความยุติธรรมทางอาญาเป็นเพียงองค์ประกอบประการเดียวเท่านั้นของแนวทางการป้องกันการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่ครอบคลุม ดังนั้นการเผชิญหน้ากับองค์การอาชญากรรมที่แสวงหาประโยชน์จากการให้บริการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเพียงอย่างเดียว จึงไม่สามารถแก้ปัญหาจากต้นเหตุและแรงจูงใจพื้นฐานได้ ตราบใดที่ยังไม่มีการแก้ปัญหาจากปัจจัยต้นเหตุของการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน การรับมือก็ยังคงเป็นได้เพียงมาตรการตั้งรับแทนที่จะเป็นการปฏิบัติเชิงรุก ด้วยความเข้าใจในข้อเท็จจริงนี้ ในปฏิญญาบาห์ลีว่าด้วยการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน การค้ามนุษย์และอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. 2559 (ค.ศ. 2016) บรรดารัฐมนตรีและผู้แทนของสมาชิกระบบการบาห์ลีต่างตระหนักถึง “ความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขที่ต้นเหตุของการเคลื่อนย้ายของบุคคลแบบไม่ปกติ รวมทั้งการถูกรังแกให้พลัดถิ่นและความเชื่อมโยงที่พบได้บ่อย ระหว่างความล้มเหลวของการบริหารจัดการที่ดี และความสะดวกในการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานและการย้ายถิ่นแบบไม่ปกติ

ในประเทศต้นทาง สาเหตุพื้นฐานรวมถึงแรงจูงใจทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการย้ายถิ่นฐานของมนุษย์ รวมทั้งความยากจน การเลือกปฏิบัติ การประทัดประหาร ความขัดแย้ง วิกฤติการณ์ และความสามารถเข้าถึงโอกาสในการดำรงชีพและโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสาเหตุให้บุคคลหันมาใช้บริการของขบวนการลักลอบนำขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ซึ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการให้บริการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน โดยในประเทศทางผ่านและประเทศปลายทาง เขตชายแดน นโยบายบริหารจัดการโยกย้ายถิ่นฐานและแรงงานอาจก่อให้เกิดช่องว่าง หรือเปิดโอกาสให้องค์กรอาชญากรรมได้ฉวยโอกาสดำเนินการ ดังนั้น การควบคุมชายแดนโดยเคร่งครัด นำมาสู่การเพิ่มขึ้นของความต้องการใช้บริการลักลอบและทำให้ค่าใช้จ่ายในการลักลอบดังกล่าวสูงขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงควบคุม ดังกล่าว⁸

⁸ การศึกษาระดับโลกเรื่องการลักลอบนำผู้ย้ายถิ่นเข้าเมือง (UNDOC, 2018)

© Jo Aigner

การให้ความคุ้มครอง (Protection)

ข้อกำหนดเรื่องการให้ความคุ้มครองใน UNTOC เพื่อประสิทธิภาพในการกำหนดให้เป็นความผิดอาญา รัฐจำเป็นต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมตามกระบวนการเพื่อคุ้มครองพยาน (ข้อ 24) และผู้เสียหาย (ข้อ 25) จากการแก้แค้นหรือการคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินคดีอาญา ทั้งนี้ บทบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองผู้เสียหายมีความสำคัญเสมอในกรณีการดำเนินคดี เพราะถือว่าผู้ที่ถูกกระทำคือผู้เสียหายจากการดำเนินคดี และบทบัญญัติดังกล่าวอาจถูกนำมาปรับใช้ในกรณีของการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน หากผู้โยกย้ายถิ่นฐานตกอยู่ในสถานะผู้เสียหาย เพราะมีสถานการณ์เกิดขึ้นที่รุนแรงในระหว่างการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน หรือในกรณีที่ผู้โยกย้ายถิ่นฐานตกเป็นผู้เสียหายจากการดำเนินคดีหรืออาชญากรรมในรูปแบบอื่น นอกจากนี้มาตรการให้ความคุ้มครองพยานและผู้เสียหาย อาจประกอบด้วยมาตรการคุ้มครองทางร่างกายเพื่อปกป้องจากอันตราย การย้ายที่อยู่อาศัย รวมถึงมาตรการพิเศษในกระบวนการให้การของพยาน

ข้อกำหนดว่าด้วยความคุ้มครองในพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน กำหนดให้รัฐภาคีกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อ

- คุ้มครองผู้โยกย้ายถิ่นฐาน จาก ความตาย การทารุณกรรมหรือการกระทำอื่นใด โดยความโหดเหี้ยมไร้มนุษยธรรม หรือที่ร้ายกาจที่สุดหรือการลงโทษ (ข้อ 16 (1)) และความรุนแรง ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อบุคคลเหล่านั้น เนื่องจากเป็นผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (ข้อ 16 (2))

- ดำเนินการช่วยเหลือที่เหมาะสม ต่อผู้ย้ายถิ่นฐานซึ่งชีวิตและความปลอดภัยตกอยู่ในอันตรายโดยผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (ข้อ 16 (3))⁹
- ปฏิบัติตามพันธกรณีตามอนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล (Vienna Convention on Consular Relations) โดยแจ้งให้บุคคลผู้นั้นรับรู้ถึงพันธกรณีในการแจ้งให้ทราบและสื่อสารตามอนุสัญญา (ข้อ 16 (5)) เมื่อผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ถูกควบคุมตัว

โดยอาจมีการบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองดังกล่าวไว้แล้วในกฎหมายภายใน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้บทบัญญัติเหล่านี้สามารถนำมาบังคับใช้ รัฐบาลก็อาจมีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายเพื่อไม่ให้ภาษาที่ใช้เข้ามาซึ่งการไม่ยอมรับบุคคลที่มีชีพลเมือง หรือมีการเลือกปฏิบัติต่อผู้โยกย้ายถิ่นฐาน เนื่องจากการถูกลักลอบขน (ข้อ 19 (2))

พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานและสิทธิมนุษยชนของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน มิได้ทำให้เกิดสถานภาพทางกฎหมายเพิ่มเติม หรือสิทธิเชิงเนื้อหาและสิทธิเชิงกระบวนการแก่ผู้โยกย้ายถิ่นฐานแต่อย่างใด อีกทั้งยังมิได้รื้อถอนสิทธิหรือความคุ้มครองที่มีอยู่เดิมตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือกฎหมายภายใน โดยพิธีสารบัญญัติไว้โดยชัดเจนถึงความสัมพันธ์กับกฎหมายระหว่างประเทศอื่น ๆ โดยเน้นย้ำถึงสิทธิ พันธกรณี และความรับผิดชอบที่พึงมีของรัฐที่มีอยู่แล้วตามกฎหมายแห่งภูมิภาคใดหรือระหว่างประเทศใด ซึ่งตนเองเป็นภาคีแล้ว รวมทั้งกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และกฎหมายสิทธิมนุษยชน (ข้อ 19) ดังนั้น ในการตีความและปฏิบัติตาม พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน รัฐต้องมีความเชี่ยวชาญในการระบุพันธกรณีในการให้ความคุ้มครอง และข้อพิจารณาอื่น ๆ ตามกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายภูมิภาค หรือกฎหมายภายในที่อาจเกิดขึ้นนอกพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และไม่มีการสร้างพันธกรณีใหม่ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายเหล่านั้น

บทบัญญัติเพื่อการป้องกันตามพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน มีบทบัญญัติเพื่อป้องกันในพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเกี่ยวข้องกับมาตรการในการปฏิบัติบนเรือและในการส่งตัวผู้โยกย้ายถิ่นฐานกลับประเทศ โดยการดำเนินการตามมาตรการบนเรือรัฐภาคีจะต้อง

- รับรองความปลอดภัยและปฏิบัติต่อผู้โดยสารอย่างมีมนุษยธรรม (ข้อ 9 (1))
- ชดเชยแก่เรือสำหรับการสูญเสียหรือความเสียหายใด ๆ หากพิสูจน์ได้ว่า ไม่มีมูลเหตุของการบังคับใช้มาตรการกับเรือ (ข้อ 9 (2))

⁹ ในการนำมาตรา 16 (1), (2) และ (3) มาใช้รัฐภาคีควรพิจารณาถึงความต้องการพิเศษของผู้หญิงและเด็ก

ในส่วนของมาตรการต่อผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่ถูกส่งกลับ นั้น ประเทศภาคีต้องกำหนดให้

- ดำเนินการส่งกลับอย่างเป็นระเบียบ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและศักดิ์ศรีของผู้ถูกส่งกลับ(ข้อ 18 (5)) โดยปราศจากอคติต่อสิทธิใด ซึ่งผู้ถูกส่งกลับอาจมีตามกฎหมายภายใน (ข้อ 18 (7))

ข้อ 18 มิได้กำหนดสิทธิใดให้แก่ผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และไม่มีผลกระทบต่อพันธกรณีใด ๆ ที่รัฐอาจมีภายใต้สนธิสัญญาอื่น หรือตามความตกลงทวิภาคีหรือระดับภูมิภาค หรือการเตรียมการที่เกี่ยวข้องกับการส่งกลับ (ข้อ 18 (8))

ความร่วมมือ (Cooperation)

ข้อกำหนดว่าด้วยความร่วมมือใน UNTOC ในการเผชิญหน้ากับอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งมีกลุ่มองค์กรอาชญากรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยนั้น รัฐภาคีของ UNTOC ต้องปฏิบัติดังนี้

- กำหนดให้มี การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition) เพื่อให้มั่นใจได้ว่าองค์กรอาชญากรรมจะไม่สามารถหลบหนีความยุติธรรม (ข้อ 16)
- พิจารณาการเข้าร่วมในข้อตกลง หรือการดำเนินการ โอนตัวนักโทษ (ข้อ 17)
- จัดให้มีมาตรการที่ครอบคลุมที่สุดในความร่วมมือทางอาญา เกี่ยวกับการสอบสวน ดำเนินคดี และกระบวนการพิจารณาคดี (ข้อ 18)

UNTOC กำหนดให้รัฐภาคี:

- บังคับใช้ (ซึ่งสอดคล้องกับระบบกฎหมายและการบริหาร) มาตรการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (ตำรวจกับตำรวจ) ด้วยความร่วมมือกัน รวมทั้งส่งเสริมช่องทางสื่อสารระหว่างกัน (ข้อ 27)
- พิจารณาการทำความเข้าใจหรือการจัดการเกี่ยวกับการสอบสวนร่วมกัน การดำเนินคดี และการพิจารณาคดี (ข้อ 27 (2))
- พิจารณาเพื่อการพัฒนาและแบ่งปันการวิเคราะห์ กิจกรรมขององค์การอาชญากรรมระหว่างกัน โดยผ่านทางองค์การระหว่างประเทศและภูมิภาค (ข้อ 28 (2))
- ช่วยเหลือกันและกันในการวางแผนและปฏิบัติตาม โครงการวิจัยและฝึกอบรม (ข้อ 29 (2))
- สร้างความเข้มแข็งให้กิจกรรม โดยผ่านทางองค์การระหว่างประเทศและองค์การระดับภูมิภาค และภายใต้ความตกลงแบบทวิภาคี และพหุภาคี ที่เกี่ยวข้อง (ข้อ 29 (4))

ทั้งนี้ UNTOC มุ่งมั่นส่งเสริม แนวทางความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ และบรรลุดัตุประสงค์ของพิธีสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อ 30 ที่เรียกร้องให้รัฐภาคี“พยายามอย่างที่เป็นรูปธรรมเท่าที่เป็นไปได้ และในการประสานงานซึ่งกันและกัน ตลอดจนกับองค์การระหว่างประเทศและองค์การระดับภูมิภาค” เพื่อ

- ส่งเสริมศักยภาพเพื่อป้องกันองค์การอาชญากรรม (ข้อ 30 (2) (a))
- เสริมสร้างความช่วยเหลือทางการเงินและด้านวัตถุเพื่อช่วยเหลือกันและกัน (ข้อ 30 (a) (b))
- ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค เพื่อปฏิบัติตามพิธีสาร (ข้อ 30 (2) (c)) และ
- สนับสนุนและชักชวนรัฐและสถาบันการเงินอื่น ๆ เข้าร่วมในการช่วยเหลือ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ UNTOC (ข้อ 30 (2) (d))

นอกจากนี้ UNTOC กำหนดว่า มาตรการดังกล่าว ไม่มีผลกระทบต่อพันธกรณีตามความตกลงแบบทวิภาคี ระดับภูมิภาค หรือระหว่างประเทศอื่น (ข้อ 30 (3)) ยิ่งไปกว่านั้น รัฐยังอาจนำความตกลงแบบทวิภาคีหรือพหุภาคีมาใช้สนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อดำเนินการตาม UNTOC (ข้อ 30 (4))

ข้อกำหนดว่าด้วยความร่วมมือภายใต้พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ข้อกำหนดบางประการว่าด้วยความร่วมมือตามพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานบัญญัติไว้โดยเฉพาะเกี่ยวกับการรับมือในกรณีลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางทะเล ประกอบด้วย

- ให้ความร่วมมือ อย่างเต็มที่ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล (International law of the sea) (ข้อ 7)
- ให้ความช่วยเหลือต่อรัฐภาคี ซึ่งมีสิทธิในการขึ้นเรือซึ่งชักธงของตน (ข้อ 8 (1))
- แจ้งต่อ รัฐเจ้าของธงในกรณีที่ได้ขึ้นเรือแล้ว (ข้อ 8 (3))

- ตอบสนองอย่างรวดเร็วต่อคำร้องขอให้พิจารณาว่า เรือลำหนึ่งมีสิทธิกล่าวอ้างว่ารัฐของตนเป็นรัฐที่จดทะเบียนหรือไม่ (ข้อ 8 (4))
- มอบหมายให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ ช่วยเหลือหรือตอบสนองต่อคำร้องขอความช่วยเหลือเรือดังกล่าว (ข้อ 8 (6))

ชีวิตสำคัญเป็นอันดับแรกในสถานการณ์ลักลอบผู้โยกย้ายถิ่นฐานในทะเล

ใจความสำคัญของข้อ 7 และข้อ 8 ของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน มิได้ลดทอนพันธกรณีทั้งในกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ และกฎหมายทะเลในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเล ในแง่นี้เป็นที่น่าสังเกตว่า มาตรการเดียวที่รัฐสามารถดำเนินการเกี่ยวกับเรือที่ชักธงรัฐอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาตอย่างชัดแจ้งจากรัฐเจ้าของธง ต้องเป็นมาตรการที่จำเป็นในการบรรเทาอันตรายที่ใกล้จะเกิดขึ้นกับชีวิตของบุคคล หรือได้ถูกระงับไว้ในความตกลงแบบทวิภาคีหรือระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง (ข้อ 8 (5))¹⁰

นอกเหนือจากข้อกำหนดว่าด้วยความร่วมมือเกี่ยวกับการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางทะเลแล้ว ยังมีข้อกำหนดว่าด้วยความร่วมมือโดยทั่วไปที่รัฐต้องบัญญัติไว้ด้วยคือ

- การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานกับประเทศอื่น ตามเส้นทางการลักลอบ โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในและระบบบริหารจัดการ และปฏิบัติตามคำขอใด ๆ ของรัฐที่ส่งข้อมูล(ข้อ 10)
- เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ควบคุมชายแดน รวมถึงการสร้างช่องทางสื่อสารโดยตรง (ข้อ 11(6))
- ตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมาย และความถูกต้องของเอกสารภายในเวลาอันสมควรตามคำร้องขอของรัฐภาคีอื่น ๆ (ข้อ 13)
- ร่วมมือซึ่งกันและกัน กับองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ที่มีความสามารถในการจัดหา หรือเสริมสร้างการฝึกอบรมเฉพาะทาง เพื่อต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (ข้อ 14 (1))
- ร่วมมือในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติในการส่งเสริมหรือเสริมสร้างโครงการพัฒนา เพื่อต่อสู้กับต้นตอของการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน รวมถึงความยากจนและความด้อยพัฒนา (ข้อ 15)

¹⁰ หาข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องการปกป้องชีวิตในท้องทะเล และการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางทะเลจาก *Protecting Migrants at Sea: Practical Guide to Fulfilling International Obligations* (Bali Process RSO / IOM, 2020); *Thematic Briefing Note on People Smuggling and Trafficking in Persons at Sea* (Bali Process RSO, 2020).

- ยอมรับการส่งตัวกลับประเทศ รวมทั้งพิจารณาจับบุคคลผู้ที่มีหรือเคยมีสิทธิพำนัก รวมทั้งตรวจสอบสถานะโดยไม่ล่าช้าเกินสมควร จับบุคคลเหล่านั้นกลับเข้ามาอีกครั้ง และจัดเตรียมเอกสารหรือการอนุญาตที่จำเป็นในการส่งตัวกลับประเทศ(ข้อ 18)

นอกจากนี้ รัฐภาคียังต้องพิจารณาเข้าสู่ความตกลงทวิภาคีหรือภูมิภาคอื่น ๆ หรือการเตรียมการในการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และเสริมสร้างประสิทธิภาพของบทบัญญัติต่าง ๆ ระหว่างกัน (ข้อ 17) โดยบทบัญญัตินี้ยืนยันว่าข้อกำหนดที่พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ได้ระบุไว้เป็นข้อกำหนดขั้นต่ำ และสนับสนุนให้รัฐภาคีดำเนินการนอกเหนือจากที่พิธีสารระบุไว้เพื่อความร่วมมือในการแก้ปัญหาการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

UNTOC และพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ในฐานะกลไกเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องความยุติธรรมทางอาญา อาจตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน (โดยอาศัยหลักเจตจำนงที่ดีและการมีส่วนร่วมกัน) กฎหมายภายในและสนธิสัญญาทวิภาคีหรือระดับภูมิภาค (อาทิ สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Mutual Legal Assistance Treaty on Criminal Matters)) หรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศ (อาทิ UNTOC) ทั้งนี้รัฐภาคีสามารถใช้ UNTOC เป็นพื้นฐานเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยข้อ 18 ถือเป็น ‘สนธิสัญญาฉบับย่อ’ เกี่ยวกับความร่วมมือทางอาญา ดังนั้นรัฐภาคีของ UNTOC และของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน จึงอาจเป็นพันธมิตรที่มีศักยภาพในการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร รัฐมนตรีและตัวแทนคนอื่น ๆ ของสมาชิกกระบวนการบาห์ลี รับทราบถึงความจำเป็นที่ต้องมีกลไกที่แข็งแกร่งเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมายและการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เพื่ออำนวยความสะดวกในการสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอย่างทันที่¹¹ ดังนั้น พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และ UNTOC จึงเป็นกลไกที่แข็งแกร่งเพื่อให้บรรลุความร่วมมือดังกล่าว

¹¹ Bali Declaration on People Smuggling, Trafficking in Persons and Related Transnational Crime (2016)

การทำความเข้าใจเรื่องการเข้าร่วมเป็นภาคีของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

การให้สัตยาบันและภาคยานุวัติ

การให้สัตยาบันและภาคยานุวัติต่อสนธิสัญญามีผลบังคับเช่นเดียวกัน แต่การภาคยานุวัติ จะกระทำต่อเมื่อมีการเจรจาต่อรองและลงนามในตราสารนั้นโดยรัฐอื่นแล้ว ดังนั้น เมื่อพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานมีผลบังคับใช้แล้ว รัฐต่าง ๆ จึงไม่สามารถ “ให้สัตยาบัน” ต่อพิธีสารดังกล่าวได้ แต่ยังคงสามารถ “ให้การภาคยานุวัติ” ได้

ขั้นตอนในการเข้าเป็นภาคีพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

รัฐไม่สามารถเข้าร่วมเป็นภาคีพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยมิได้เป็นภาคีของ UNTOC เกือบทุกรัฐสมาชิกของกระบวนการบาห์ลี (Bali Process) เป็นภาคีของ UNTOC ตามข้อกำหนดของอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา (Vienna Convention on the Law of Treaties (1969), การภาคยานุวัติ มีขั้นตอนที่ง่ายเพียงขั้นตอนเดียว คือการส่งมอบ (deposit) “ภาคยานุวัติสาร (Instrument of Accession)” ทั้งนี้ ไม่ได้กำหนดรูปแบบมาตรฐานของภาคยานุวัติสารดังกล่าว แต่ให้รวมถึง ชื่อเรื่อง วันที่ และสถานที่ที่มีการทำสนธิสัญญา ชื่อและตำแหน่งของบุคคลที่ลงนามในตราสาร (เป็นประมุขแห่งรัฐ หัวหน้ารัฐบาลหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ หรือบุคคลอื่นที่ทำหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าว โดยมีอำนาจเต็มเพื่อวัตถุประสงค์นั้น) และการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของรัฐบาลในนามของรัฐในการพิจารณาว่าตัวเองผูกพันตามสนธิสัญญาและดำเนินการที่จะเคารพและปฏิบัติตามบทบัญญัติของสนธิสัญญา วันที่และสถานที่ออกภาคยานุวัติสารและลายเซ็น ภาคยานุวัติสารจะมีผลเมื่อส่งมอบให้เลขาธิการสหประชาชาติ (ข้อ 21)

การแจ้งเรื่องต่อเลขาธิการ (Notifications to the Secretary-general)

ตามข้อกำหนดของ UNTOC รัฐภาคีต้องแจ้งเรื่องต่อเลขาธิการว่าจะใช้ UNTOC เป็นกฎเกณฑ์ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนหรือไม่ (UNTOC, ข้อ 16 (5) (a)) โดยที่มีการกำหนดให้มีองค์กรอำนาจส่วนกลาง (Central Authority) เพื่อรับผิดชอบในเรื่องความร่วมมือทางอาญา (ข้อ 18 (13) และองค์กรใดหรือหลายองค์กรที่สามารถช่วยให้รัฐภาคีอื่นในการพัฒนามาตรการ เพื่อป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะองค์กร (UNTOC ข้อ 31 (6)) และรัฐภาคีแจ้งรายละเอียดในการติดต่อกับองค์กรดังกล่าว เพื่ออำนวยความสะดวกในความร่วมมือระหว่างกัน¹² ตามข้อกำหนดของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน รัฐภาคีก็ต้องแจ้งให้เลขาธิการรับรู้ถึงข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรส่วนกลางที่มีอำนาจ หรือหน่วยงานรัฐใดที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รับและตอบคำถามเพื่อความช่วยเหลือ ยืนยันการจดทะเบียน หรือสิทธิของเรือที่จะชักธงของตน รวมทั้งกำหนดให้มีการออกมาตรการอันเหมาะสม เพื่อปราบปรามการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางทะเล (พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน , ข้อ 8 (6))

¹² ดูข้อมูล Online Directory of Competent National Authorities ได้ที่ : <https://sherloc.unodc.org/cld/en/v3/sherloc/cnadir.html>

สรุป

การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเป็นทั้งปัญหาด้านความมั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงของชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อพลเมือง สังคม และรัฐทั่วทั้งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เครือข่ายอาชญากรรมลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานก้าวข้ามและอยู่นอกเหนือภูมิภาค แต่จนถึงขณะนี้ยังไม่มีกรอบบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็งและรวดเร็วเท่าเทียมกันมารับมือการกระทำดังกล่าว พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานนำเสนอแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุความร่วมมือที่จำเป็นและปราบปรามการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ

หลายรัฐอาจยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีของ พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ด้วยเหตุผลนานาประการ บางรัฐอาจจำเป็นต้องมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียเข้าใจมากขึ้นว่า การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของตนอย่างไร นอกจากนี้รัฐอาจมีข้อกังวลเกี่ยวกับการไม่มีความสามารถทางเทคนิคเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายพร้อมทั้งกำหนดให้มีการบังคับใช้รวมทั้งศักยภาพในการควบคุมชายแดนและเอกสาร¹³ โดย UNTOC ได้คาดการณ์และกล่าวถึงข้อกังวลดังกล่าว โดยใจความสำคัญของ UNTOC และ พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานซึ่งเป็นเครื่องมือเพื่อความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุนให้รัฐภาคีช่วยเหลือกันและกัน พร้อมกับองค์การระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค เพื่อสร้างศักยภาพในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของ UNTOC และ พิธีสารเสริม ทั้งนี้ RSO และ UNODC พร้อมทั้งจะสนับสนุนประเทศสมาชิกกระบวนการบาหลี ในการเข้าถึงความเชี่ยวชาญทางเทคนิคจากเครือข่ายพันธมิตรเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของพิธีสาร

¹³ ดูเอกสารประกอบ เช่น Andreas Schloenhardt and Hamish MacDonald, Barriers to Ratification of the United Nations Protocol against the Smuggling of Migrants, *Asian Journal of International Law*, 7 (2017) 13 - 38.

แหล่งข้อมูลที่แนะนำ

แหล่งข้อมูลที่แนะนำ

รายงานเกี่ยวกับเส้นทาง แนวโน้มและการรับมือการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

(Reports about routes, trends and response to smuggling of migrants)

Criminalisation of Smuggling of Migrants in ASEAN Member States (UNODC Regional Office for Southeast Asia and the Pacific, 2019)

บทวิเคราะห์ว่าด้วยความพยายามในการกำหนดให้การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดอาญา ใน บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม

Migrant Smuggling in Asia and the Pacific: Current trends and challenges (UNODC, 2018)

งานวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลและข่าวสารจาก 40 ประเทศ และดินแดนทั่วภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รวมทั้งให้ข้อมูลเชิงลึกในเรื่องเส้นทางและแนวโน้มในการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทั่วทั้งภูมิภาค

Global Study on Smuggling of Migrants 2018 (UNODC, 2018)

รายงานการศึกษาโดยการทบทวนข้อมูลและงานเขียนจากทั่วโลก นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทาง การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ทางบก ทางอากาศ และทางทะเล ประวัติของผู้ลักลอบ และวิธีการดำเนินการรวมถึงความเสี่ยงที่ผู้ถูกโยกย้ายถิ่นฐานต้องเผชิญ

Issue Paper: Corruption and the Smuggling of Migrants (UNODC, 2013)

การวิเคราะห์ตามหลักฐานของความเชื่อมโยงระหว่างการคอร์รัปชันและการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ความท้าทายหลักและแนวปฏิบัติที่ดีในการรับมือ จากการปรึกษาเชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ปฏิบัติงานในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

เครื่องมือช่วยเหลือทางเทคนิคเพื่อสนับสนุนการปราบปรามการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

The Concept of Financial or Other Material Benefit in the Smuggling of Migrants Protocol (UNODC, 2017)

คู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการความยุติธรรมทางอาญา ในการตีความและการใช้องค์ประกอบของคำนิยามว่าด้วย “ผลประโยชน์ทางการเงินหรือวัตถุอื่นใด” จากการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ทั้งนี้ จากการปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญมากกว่า 100 คน ใน 13 ประเทศ ซึ่งมีธรรมเนียมปฏิบัติทางกฎหมายแตกต่างกัน

Policy Guide on Criminalizing Migrant Smuggling (Bali Process, 2014)

คู่มือเบื้องต้นสำหรับผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามข้อผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศในการทำให้การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายภายใน

International Framework for Action to Implement the Smuggling of Migrants Protocol (UNODC, 2014)

เครื่องมือเพื่อสนับสนุนรัฐในการบ่งชี้และแก้ปัญหาช่องว่างในการปราบปรามการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานตามบรรทัดฐานและมาตรฐานระหว่างประเทศ รวมทั้งการกำหนดมาตรการในทางปฏิบัติ ในการดำเนินคดีผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน การคุ้มครองผู้โยกย้ายถิ่นฐาน การป้องกันการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และความร่วมมือในเรื่องดังกล่าว

Assessment Guide to the Criminal Justice Response to the Smuggling of Migrants (UNODC, 2012)

แนวปฏิบัติเพื่อประเมินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในกรณีลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน เพื่อชี้ให้เห็นถึงช่องว่าง และอำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือทางเทคนิคในการรับมือ

Toolkit to Combat Smuggling of Migrants (UNODC, 2010)

ชุดเครื่องมือเพื่อเสนอแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและแนะนำแหล่งข้อมูลสำหรับผู้กำหนดนโยบาย ผู้บังคับใช้กฎหมาย ผู้พิพากษา อัยการ ฯลฯ เพื่อสนับสนุนความพยายามในการดำเนินการตามพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

Legislative guides for the implementation of the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols thereto (UNODC, 2004)

แนวปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือรัฐในการให้สัตยาบัน และปฏิบัติตาม UNTOC และพิธีสารเสริม รวมทั้งกำหนดเรื่องที่ต้องปฏิบัติ พร้อมด้วยตัวอย่างกฎหมายที่มีธรรมเนียมปฏิบัติแตกต่างกัน จากข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหลากหลายสถาบันและรัฐบาล

ภาคผนวก 1 ภาพรวม UNTOC และพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

ข้อกำหนดทั่วไป	
ข้อกำหนด UNTOC	บทบัญญัติของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
	ข้อ 1. ความเชื่อมโยงกับ UNTOC
ข้อ 1. หลักการสำคัญ	ข้อ 2. หลักการสำคัญ
ข้อ 2. คำที่ใช้	ข้อ 3. คำที่ใช้
ข้อ 3. ขอบเขตของการใช้	ข้อ 4. ขอบเขตของการใช้
ข้อ 4. การคุ้มครองอำนาจอธิปไตย	

การฟ้องคดีอาญา	
ข้อกำหนด UNTOC	บทบัญญัติของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
	ข้อ 5. ความรับผิดชอบทางอาญาของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
	ข้อ 6. กำหนดให้เป็นความผิดอาญา
ข้อ 5. การกำหนดให้การเข้าร่วมกับองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดทางอาญา	
ข้อ 6. การกำหนดให้การฟอกเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา	
ข้อ 7. มาตรการในการปราบปรามการฟอกเงิน	
ข้อ 8. การกำหนดให้การคอร์รัปชันเป็นความผิดอาญา	
ข้อ 9. มาตรการในการปราบปรามการคอร์รัปชัน	
ข้อ 10. ความรับผิดชอบของนิติบุคคล	
ข้อ 11. การดำเนินคดี การวินิจฉัยชี้ขาดและการลงโทษ	
ข้อ 12. การริบทรัพย์และการยึดทรัพย์	
ข้อ 14. การจำหน่ายจ่ายโอนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรม	
ข้อ 15. เขตอำนาจศาล	
ข้อ 20. เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ	
ข้อ 22. การจัดทำระเบียบอาชญากรรม	
ข้อ 23. การกำหนดให้การขัดขวางกระบวนการยุติธรรมเป็นความผิดอาญา	

การป้องกัน	
ข้อกำหนด UNTOC	บทบัญญัติของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
	ข้อ 11. มาตรการชายแดน
	ข้อ 12. ความปลอดภัยและการควบคุมเอกสาร
	ข้อ 13. ความชอบด้วยกฎหมายและความถูกต้องของเอกสาร
	ข้อ 14. การฝึกอบรม และความร่วมมือทางเทคนิค
ข้อ 31. การป้องกัน	ข้อ 15. มาตรฐานเพื่อการป้องกันอื่น ๆ

การคุ้มครอง	
ข้อกำหนด UNTOC	บทบัญญัติของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
	ข้อ 9. การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานในทะเล
	ข้อ 16. การคุ้มครองและการช่วยเหลือ
	ข้อ 18. การส่งกลับผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
	ข้อ 19. ข้อยกเว้น
ข้อ 24. การคุ้มครองพยาน	
ข้อ 25. การให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองแก่ผู้เสียหาย	

ความร่วมมือ	
ข้อกำหนด UNTOC	บทบัญญัติของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
	ข้อ 7. ความร่วมมือ (เพื่อปราบปรามกับการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางทะเล)
	ข้อ 8. มาตรการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานทางทะเล
	ข้อ 10. ข้อมูลข่าวสาร
	ข้อ 11. มาตรการชายแดน
	ข้อ 13. ความชอบด้วยกฎหมาย และความถูกต้องของเอกสาร
	ข้อ 14. การฝึกอบรมและความร่วมมือทางเทคนิค
	ข้อ 15. มาตรการป้องกันอื่น ๆ
	ข้อ 17. ความตกลง
	ข้อ 18. การส่งกลับผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

ข้อกำหนด UNTOC	บทบัญญัติของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
ข้อ 13. ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ในการยึดทรัพย์	
ข้อ 16. การส่งผู้ร้ายข้ามแดน	
ข้อ 17. การโอนตัวนักโทษ	
ข้อ 18. ความร่วมมือทางอาญา	
ข้อ 19. การสอบสวนร่วมกัน	
ข้อ 20. เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ	
ข้อ 21. การโอนคดีอาญา	
ข้อ 26. มาตรการเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย	
ข้อ 27. ความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย	
ข้อ 28. การเก็บข้อมูล แลกเปลี่ยนและวิเคราะห์ข้อมูลว่าด้วยลักษณะขององค์กรอาชญากรรม	
ข้อ 29. การฝึกอบรมและความช่วยเหลือทางเทคนิค	
ข้อ 30. มาตรการอื่น ปฏิบัติตามอนุสัญญาโดยการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และความช่วยเหลือทางเทคนิค	
ข้อ 31. การป้องกัน	

ข้อกำหนดสุดท้าย	
ข้อกำหนด UNTOC	บทบัญญัติของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
	ข้อ 19. ข้อกำหนดว่าด้วยการช่วยเหลือ
ข้อ 32. การประชุมภาคีของอนุสัญญา	
ข้อ 33. สำนักเลขาธิการ	
ข้อ 34. การปฏิบัติตามอนุสัญญา	
ข้อ 37. ความเชื่อมโยงกับพิธีสาร	
ข้อ 35. การระงับข้อพิพาท	ข้อ 20. การระงับข้อพิพาท
ข้อ 36. การลงนาม การให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบ และภาคยานุวัติ	ข้อ 21. การลงนาม การให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบ และภาคยานุวัติ
ข้อ 38. การบังคับใช้	ข้อ 22. การบังคับใช้
ข้อ 39. การแก้ไขเพิ่มเติม	ข้อ 23. การแก้ไขเพิ่มเติม
ข้อ 40. การบอกลึก	ข้อ 24. การบอกลึก
ข้อ 41. การส่งมอบและภาษา	ข้อ 25. การส่งมอบและภาษา

ภาคผนวก 2 ความแตกต่างระหว่าง

การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และการค้ามนุษย์

พิธีสารว่าด้วย การต่อต้าน การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน	พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์
<p>ทั้งสองพิธีสารเป็นพิธีสารเสริม อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (UNTOC)</p>	
<p>คำนิยาม</p>	
<p>การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (smuggling of migrants หรือ people smuggling หรือ migrant smuggling หรือ human smuggling)</p> <p>หมายถึง “การจัดหา เพื่อที่จะได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือวัตถุทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยการนำบุคคลเข้ามายังรัฐภาคีโดยผิดกฎหมาย และบุคคลดังกล่าวมิได้ถือสัญชาติหรือมีถิ่นที่อยู่ถาวรในรัฐภาคีนั้น” (พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ข้อ 3 (a))</p>	<p>การค้ามนุษย์</p> <p>หมายถึง “...การจัดหา ขนส่ง โยกย้าย ให้ที่พักรักษาตัวหรือรับบุคคล ด้วยวิธีการคุกคาม ข่มขู่ หรือการใช้กำลัง หรือการบีบบังคับ ในรูปแบบอื่น การลักพาตัว การใช้อุบาย หลอกลวง หรือการใช้อำนาจ หรือสภาพที่อ่อนแอประการบางในทางมิชอบ หรือการให้ หรือการได้เงิน หรือผลประโยชน์ เพื่อให้ได้ความยินยอมของบุคคล ที่มีความควบคุมเหนือบุคคลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์ การแสวงหาประโยชน์รวมถึง การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่น หรือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การใช้แรงงาน หรือบริการโดยกดขี่ทารุณ การเป็นทาส หรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้อำนาจ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย” (พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ ข้อ 3 (a))</p>

วัตถุประสงค์ของพิธีสาร (Purpose of the protocols)	
<ul style="list-style-type: none"> • ป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน • คุ้มครองสิทธิของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน • ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐ <p>ข้อ 2 พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ • คุ้มครองและช่วยเหลือผู้เสียหายในการค้ามนุษย์ • ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐ <p>ข้อ 2 พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์</p>
องค์ประกอบของความผิดอาญา (Criminal ELEMENTS)	
<p>การกระทำ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดหาเพื่อการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของบุคคล 2. เข้ามายังรัฐซึ่งบุคคลนั้นมีถิ่นชาติ หรือผู้อยู่อาศัย 3. วัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน หรือวัตถุอื่นใด โดยทางตรงหรือทางอ้อม <p>ข้อ 3 พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การกระทำการจัดหา ขนส่ง โยกย้าย ให้ที่พักอาศัยหรือรับไว้ซึ่งบุคคล 2. วิธีการ ด้วยวิธีการคุกคาม ข่มขู่ หรือการใช้กำลัง หรือการบีบบังคับในรูปแบบอื่น การลักพาตัว การใช้ดูบาย หลอกลวง หรือการใช้อำนาจ หรือสภาพที่อ่อนแอ เปราะบางในทางมิชอบ หรือการให้หรือรับเงิน หรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคล ผู้มีอำนาจควบคุมเหนือบุคคลอื่น <ul style="list-style-type: none"> • ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่ามีการใช้วิธีการต่าง ๆ ในกรณีที่ผู้เสียหายอายุต่ำกว่า 18 ปี 3. วัตถุประสงค์ การแสวงหาประโยชน์ (ซึ่งรวมถึง แต่มิได้จำกัด เฉพาะการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่นหรือการแสวงหาประโยชน์ ทางเพศในรูปแบบอื่น ๆ) การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การเป็นทาส หรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาสการทำให้ตกอยู่ใต้อำนาจ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย <ul style="list-style-type: none"> • ความยินยอมในการถูกแสวงหาประโยชน์ของบุคคล ถือว่าเป็นเรื่องนอกประเด็น ในกรณีที่มีการดำเนินการตามวิธีการข้างต้น <p>ข้อ 3 พิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์</p>

เรื่องสำคัญที่ต้องทำความเข้าใจ (Key Points to understanding)

1. การลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่เป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งประกอบด้วย การอำนวยความสะดวกให้อีกบุคคลหนึ่ง ซ้ำมายแดนโดยผิดกฎหมาย เพื่อผลประโยชน์ทางการเงินหรือวัตถุประสงค์อื่นใด 2. ผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่ถูกลักลอบ ไม่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะ โดยที่อาจเป็นผู้แสวงหาที่ลี้ภัย ผู้ลี้ภัย ผู้อพยพด้วยเหตุผลด้านเศรษฐกิจ หรือบุคคลอื่นๆ 3. ผู้ลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ไม่มีลักษณะใดโดยเฉพาะ แต่มักเป็นผู้ที่ปฏิบัติการด้วยวัตถุประสงค์ในการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงิน หรือทางวัตถุประสงค์อื่นใดเสมอ 4. ผู้โยกย้ายถิ่นฐานมิใช่ “ผู้เสียหาย” ของการถูกลักลอบขน แต่อาจตกเป็นผู้เสียหายของอาชญากรรมที่ร้ายแรงอื่น ๆ ในขณะที่ถูกลักลอบขน รวมทั้งการค้ำมนุษย์ด้วย	1. การค้ำมนุษย์ไม่จำเป็นต้องมีการซ้ำมายแดน โดยอาจเกิดขึ้นภายในประเทศได้ 2. ผู้เสียหายไม่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะ ผู้เสียหาย อาจเป็น ชาย หญิง เด็ก ประชาชนทั่วไป ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย ผู้อพยพหรือผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบปกติ และไม่ปกติ 3. ผู้ค้ำมนุษย์ไม่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะ 4. การค้ำมนุษย์ อาจมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประโยชน์ได้ก็ได้ 5. บุคคลผู้ถูกแสวงหาประโยชน์ทั้งหมด มิใช่ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ 6. บุคคลที่ยินยอมให้ถูกแสวงหาประโยชน์ ยังคงเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ได้

ภาคผนวก 3 รัฐภาคีของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบ ขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

ตารางต่อไปนี้เป็นรายชื่อประเทศภาคีของพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน ณ เดือน มกราคม พ.ศ. 2564
ที่มา: <https://treaties.un.org>

ประเทศ	วันที่ลงนาม	การให้สัตยาบัน, การยอมรับ (A), การอนุมัติ (AA), การเพิ่มเติม (a), การต่อเนือง (d)
อัฟกานิสถาน		2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 a
แอลเบเนีย	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	21 สิงหาคม พ.ศ. 2545
แอลจีเรีย	6 มิถุนายน พ.ศ. 2544	9 มีนาคม พ.ศ. 2547
แองโกลา		19 กันยายน พ.ศ. 2557 a
แอนติกาและบาร์บูดา		17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 a
อาร์เจนตินา	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545
อาร์มีเนีย	15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544	1 กรกฎาคม พ.ศ. 2546
ออสเตรเลีย	21 ธันวาคม พ.ศ. 2544	27 พฤษภาคม พ.ศ. 2547
ออสเตรีย	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550
อาเซอร์ไบจาน	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	30 ตุลาคม พ.ศ. 2546
บาฮามาส	9 เมษายน พ.ศ. 2544	26 กันยายน พ.ศ. 2551
บาร์เรน		7 มิถุนายน พ.ศ. 2547 a
บาร์เบโดส	26 กันยายน พ.ศ. 2544	11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
เบลารุส	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	25 มิถุนายน พ.ศ. 2546
เบลเยียม	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	11 สิงหาคม พ.ศ. 2547
เบลีส		14 กันยายน พ.ศ. 2549 a
เบนิน	17 พฤษภาคม พ.ศ. 2545	30 สิงหาคม พ.ศ. 2547

ประเทศ	วันที่ลงนาม	การให้สัตยาบัน, การยอมรับ (A), การอนุมัติ (AA), การเพิ่มเติม (a), การต่อเนื้อง (d)
โบลีเวีย (รัฐพหุชนชาติแห่งโบลีเวีย)	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	
บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	24 เมษายน พ.ศ. 2545
บอตสวานา	10 เมษายน พ.ศ. 2545	29 สิงหาคม พ.ศ. 2545
บราซิล	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	29 มกราคม พ.ศ. 2547
บัลแกเรีย	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	5 ธันวาคม พ.ศ. 2544
บูร์กินาฟาโซ	15 ธันวาคม พ.ศ. 2543	15 พฤษภาคม พ.ศ. 2545
บุรุนดี	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	24 พฤษภาคม พ.ศ. 2555
กานูเวรตี	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	15 กรกฎาคม พ.ศ. 2547
กัมพูชา	11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544	12 ธันวาคม 2548
แคเมอรูน	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549
แคนาดา	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	13 พฤษภาคม พ.ศ. 2545
สาธารณรัฐแอฟริกากลาง		6 ตุลาคม พ.ศ. 2549 a
ชิลี	8 สิงหาคม พ.ศ. 2545	29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547
คอโมโรส		15 ธันวาคม พ.ศ. 2563 a
คองโก	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	
คอ스타ริกา	16 มีนาคม พ.ศ. 2544	7 สิงหาคม พ.ศ. 2546
โกตดิวัวร์		8 มิถุนายน พ.ศ. 2560 a
โครเอเชีย	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	24 มกราคม พ.ศ. 2546
คิวบา		20 มิถุนายน พ.ศ. 2556 a
ไซปรัส	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	6 สิงหาคม พ.ศ. 2546
สาธารณรัฐเช็ก (เช็กเกีย)	10 ธันวาคม พ.ศ. 2545	24 กันยายน พ.ศ. 2556
สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก		28 ตุลาคม พ.ศ. 2548 a

ประเทศ	วันที่ลงนาม	การให้สัตยาบัน, การยอมรับ (A), การอนุมัติ (AA), การเพิ่มเติม (a), การต่อเนื้อง (d)
เดนมาร์ก	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	8 ธันวาคม พ.ศ. 2549
จิบูตี		20 เมษายน พ.ศ. 2548 a
ดอมินีกา		17 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 a
สาธารณรัฐโดมินิกัน	15 ธันวาคม พ.ศ. 2543	10 ธันวาคม พ.ศ. 2550
เอกวาดอร์	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	17 กันยายน พ.ศ. 2545
อียิปต์		1 มีนาคม พ.ศ. 2548 a
เอลซัลวาดอร์	15 สิงหาคม พ.ศ. 2545	18 มีนาคม พ.ศ. 2547
อิเควทอเรียลกินี	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	
เอสโตเนีย	20 กันยายน พ.ศ. 2545	12 พฤษภาคม พ.ศ. 2547
เอสวาตีนี	8 มกราคม พ.ศ. 2544	24 กันยายน พ.ศ. 2555
เอธิโอเปีย		22 มิถุนายน พ.ศ. 2555 a
สหภาพยุโรป	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	6 กันยายน พ.ศ. 2549 AA
ฟิลิปปินส์		19 กันยายน พ.ศ. 2560 a
ฟินแลนด์	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	7 กันยายน พ.ศ. 2549 A
ฝรั่งเศส	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	29 ตุลาคม พ.ศ. 2545
กาบอง		10 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 a
แกมเบีย	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	5 พฤษภาคม พ.ศ. 2546
จอร์เจีย	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	5 กันยายน พ.ศ. 2549
เยอรมนี	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	14 มิถุนายน พ.ศ. 2549
กานา		21 สิงหาคม พ.ศ. 2555 a
กรีซ	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	11 มกราคม พ.ศ. 2554
เกรเนดา		21 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 a

ประเทศ	วันที่ลงนาม	การให้สัตยาบัน, การยอมรับ (A), การอนุมัติ (AA), การเพิ่มเติม (a), การต่อเนื้อง (d)
กัวเตมาลา		1 เมษายน พ.ศ. 2547 a
กินี		8 มิถุนายน พ.ศ. 2548 a
กินี-บิสเซา	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	
กายอานา		16 เมษายน พ.ศ. 2551 a
เฮติ	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	19 เมษายน พ.ศ. 2554
ฮอนดูรัส		18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 a
ฮังการี	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	22 ธันวาคม พ.ศ. 2549
ไอซ์แลนด์	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	
อินเดีย	12 ธันวาคม พ.ศ. 2545	5 พฤษภาคม พ.ศ. 2554
อินโดนีเซีย	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	28 กันยายน พ.ศ. 2552
อิรัก		9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 a
ไอร์แลนด์	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	
อิตาลี	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	2 สิงหาคม พ.ศ. 2549
จาเมกา	13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545	29 กันยายน พ.ศ. 2546
ญี่ปุ่น	9 ธันวาคม พ.ศ. 2545	11 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 A
คาซัคสถาน		31 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 a
เคนยา		5 มกราคม พ.ศ. 2548 a
คิริบาส		15 กันยายน พ.ศ. 2548 a
คูเวต		12 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 a
คีร์กีซสถาน	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	2 ตุลาคม พ.ศ. 2546
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว		26 กันยายน พ.ศ. 2546 a
ลัตเวีย	10 ธันวาคม พ.ศ. 2545	23 เมษายน พ.ศ. 2546

ประเทศ	วันที่ลงนาม	การให้สัตยาบัน, การยอมรับ (A), การอนุมัติ (AA), การเพิ่มเติม (a), การต่อเนื้อง (d)
เลบานอน	26 กันยายน พ.ศ. 2545	5 ตุลาคม พ.ศ. 2548
เลโซโท	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	24 กันยายน พ.ศ. 2547
ไลบีเรีย		22 กันยายน พ.ศ. 2547 a
ลิเบีย	13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544	24 กันยายน พ.ศ. 2547
ลิกเตนสไตน์	14 มีนาคม พ.ศ. 2544	20 กันยายน พ.ศ. 2551
ลิทัวเนีย	25 เมษายน พ.ศ. 2545	12 พฤษภาคม พ.ศ. 2546
ลักเซมเบิร์ก	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	24 กันยายน พ.ศ. 2555
มาดากัสการ์	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	15 กันยายน พ.ศ. 2548
มาลาวี		17 มีนาคม พ.ศ. 2548 a
มาลี	15 ธันวาคม พ.ศ. 2543	12 เมษายน พ.ศ. 2545
มอลตา	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	24 กันยายน พ.ศ. 2546
มอริเตเนีย		22 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 a
มอริเชียส		24 กันยายน พ.ศ. 2546 a
เม็กซิโก	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	4 มีนาคม พ.ศ. 2546
โมนาโก	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	5 มิถุนายน พ.ศ. 2544
มองโกเลีย		27 มิถุนายน พ.ศ. 2551 a
มอนเตเนโกร		23 ตุลาคม พ.ศ. 2549 d
โมซัมบิก	15 ธันวาคม พ.ศ. 2543	20 กันยายน พ.ศ. 2549
พม่า		30 มีนาคม พ.ศ. 2547 a
นามิเบีย	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	16 สิงหาคม พ.ศ. 2545
นาอูรู	12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544	12 กรกฎาคม พ.ศ. 2555
เนเธอร์แลนด์	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	27 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 A

ประเทศ	วันที่ลงนาม	การให้สัตยาบัน, การยอมรับ (A), การอนุมัติ (AA), การเพิ่มเติม (a), การต่อเนือง (d)
นิวซีแลนด์	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	19 กรกฎาคม พ.ศ. 2545
นิกارا กัว		15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 a
ไนเจอร์		18 มีนาคม พ.ศ. 2552 a
ไนจีเรีย	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	27 กันยายน พ.ศ. 2544
มาซิโดเนียเหนือ	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	12 มกราคม พ.ศ. 2548
นอร์เวย์	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	23 กันยายน พ.ศ. 2546
โอมาน		13 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 a
ปาเลา		27 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 a
ปานามา	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	18 สิงหาคม พ.ศ. 2547
ปารากวัย		23 กันยายน พ.ศ. 2551 a
เปรู	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	23 มกราคม พ.ศ. 2545
ฟิลิปปินส์	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	28 พฤษภาคม พ.ศ. 2545
โปแลนด์	4 ตุลาคม พ.ศ. 2544	26 กันยายน พ.ศ. 2546
โปรตุเกส	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	10 พฤษภาคม พ.ศ. 2547
สาธารณรัฐเกาหลี	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558
สาธารณรัฐมอลโดวา	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 a
โรมาเนีย	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	4 ธันวาคม พ.ศ. 2545
สหพันธรัฐรัสเซีย	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	26 พฤษภาคม พ.ศ. 2547
รวันดา	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	4 ตุลาคม พ.ศ. 2549
ซานมารีโน	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	20 กรกฎาคม พ.ศ. 2553
เซาตูเมและปรินซีปี		12 เมษายน พ.ศ. 2549 a
ซาอุดีอาระเบีย	10 ธันวาคม พ.ศ. 2545	20 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

ประเทศ	วันที่ลงนาม	การให้สัตยาบัน, การยอมรับ (A), การอนุมัติ (AA), การเพิ่มเติม (a), การต่อเนื้อง (d)
เซเนกัล	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	27 ตุลาคม พ.ศ. 2546
เซอร์เบีย	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	6 กันยายน พ.ศ. 2544
เซเชลส์	22 กรกฎาคม พ.ศ. 2545	22 มิถุนายน พ.ศ. 2547
เซียร์ราลีโอน	27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544	12 สิงหาคม พ.ศ. 2557
สโลวาเกีย	15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544	21 กันยายน พ.ศ. 2547
สโลวีเนีย	15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544	21 พฤษภาคม พ.ศ. 2547
แอฟริกาใต้	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547
สเปน	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	1 มีนาคม พ.ศ. 2545
ศรีลังกา	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	
เซนต์คิตส์และเนวิส		21 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 a
เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์	20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545	29 ตุลาคม พ.ศ. 2553
ซูดาน		9 ตุลาคม พ.ศ. 2561 a
ซูรินาม		25 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 a
สวีเดน	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	6 กันยายน พ.ศ. 2549
สวิตเซอร์แลนด์	2 เมษายน พ.ศ. 2545	27 ตุลาคม พ.ศ. 2549
สาธารณรัฐอาหรับซีเรีย	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	8 เมษายน พ.ศ. 2552
ทาจิกิสถาน		8 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 a
ไทย	18 ธันวาคม พ.ศ. 2544	
ติมอร์-เลสเต		9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 a
โตโก	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	28 กันยายน พ.ศ. 2553
ตรินิแดดและโตเบโก	26 กันยายน พ.ศ. 2544	6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550
ตูนิเซีย	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	14 กรกฎาคม พ.ศ. 2546

ประเทศ	วันที่ลงนาม	การให้สัตยาบัน, การยอมรับ (A), การอนุมัติ (AA), การเพิ่มเติม (a), การต่อเนื้อง (d)
ตุรกี	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	25 มีนาคม พ.ศ. 2546
เติร์กเมนิสถาน		28 มีนาคม พ.ศ. 2548 a
ยูกันดา	12 ธันวาคม พ.ศ. 2543	
ยูเครน	15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544	21 พฤษภาคม พ.ศ. 2547
สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549
สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	24 พฤษภาคม พ.ศ. 2549
สหรัฐอเมริกา	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548
อุรุกวัย	13 ธันวาคม พ.ศ. 2543	4 มีนาคม พ.ศ. 2548
อุซเบกิสถาน	28 มิถุนายน พ.ศ. 2544	
เวเนซุเอลา (สาธารณรัฐโบลีวาแห่งเวเนซุเอลา)	14 ธันวาคม พ.ศ. 2543	19 เมษายน พ.ศ. 2548
แซมเบีย		24 เมษายน พ.ศ. 2548 a

หากท่านต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ

Regional Support Office of the Bali Process (RSO)

อาคารราชการ ชั้น 27

เลขที่ 3 ถนนสาทรใต้ สาทร

กรุงเทพฯ 10120

เบอร์โทรศัพท์ 02 343 9477

Email: info@rso.baliprocess.net

www.baliprocess.net

REGIONAL SUPPORT OFFICE
THE BALI PROCESS

Regional Support Office of the The Bali Process (RSO)

อาคารจันทนาการ ชั้น 27

เลขที่ 3 ถนนสาทรใต้ สาทร กรุงเทพฯ 10120

Tel. +66 2 343 9477 Fax. +66 2 676 7337

info@rso.baliprocess.net

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาเยี่ยมชมที่เว็บไซต์ www.baliprocess.net